

WAAR BLIJFT HET BREDE ALCOHOLBELEID ?

Tussen 1955 en 1980 is de Nederlandse alcoholconsumptie tot het viervoudige gestegen. De daardoor veroorzaakte problemen rezen de pan uit. Het sinds de tweede wereldoorlog gevoerde beleid, kon die toename van de problemen niet stoppen. Meer consultatiebureaus voor verslaafden, meer rechtzittingen voor verkeerszondaars, het was alles tevergeefs. De verontrusting die daaruit voortkwam, leidde in 1986 tot de nota "Alcohol en Samenleving" van de staatssecretaris van Volksgezondheid. Die nota werd door de Tweede Kamer aanvaard als richtlijn voor het beleid.

Het was gebleken dat het alcoholprobleem niet alleen maar de optelsom was van een aantal individuele gevallen. Er was meer aan de hand. De nota constateert letterlijk : *"De regering is dan ook van mening dat alcoholproblemen niet langer uitsluitend op het individuele niveau kunnen worden benaderd . . ."*, en even verder *"De alcoholproblematiek is een maatschappelijk verschijnsel geworden . . . dat op een breed maatschappelijk niveau om maatregelen vraagt"*.

Het parlement en naar wij aannemen ook de huidige regering, zijn nu halverwege hun zittingsperiode. De contouren worden zichtbaar van wat er wel en wat er niet gerealiseerd zal worden van de beleidsvoornemens. Ons bekruipt het bange vermoeden dat ook in deze parlementaire periode geen omvattend, maatschappijbreed alcoholbeleid van de grond zal komen. Er is veel publiciteit over alcoholproblemen geweest, maar geen beleid gericht tegen de oorzaken van die problemen. De regering zet het proefballonnetjesbeleid van de vorige twee kabinetten voort.

Regelmatig worden zinvolle voorstellen gelanceerd door regering of parlement. Zodra de alcoholbranche protest aantekent, verdwijnen ze echter naar de doofpot. Alle voorstellen die echt zoden aan de dijk zouden zetten, zijn door lobbyen bij regering en bepaalde kamerfracties getorpedeerd. De alcoholbranche wil graag samen met de regering de nadelige gevolgen van de alcoholconsumptie tegengaan, maar niet die consumptie zelf. De alcoholbranche wil symptomen bestrijden, zonder de oorzaken aan te vatten. De schade beperken door symptoombestrijding.

Ouders de schuld geven van het drinken van hun kinderen, dat wil de branche wel (zie de advertentie van Heineken). De chauffeur alcoholvrij houden zodat de passagiers ongehinderd kunnen zuipen, prima. Verhoging van de leeftijdsgrens echter, kost omzet en is dus taboe. Dat voorstel is dan ook de doofpot in gegaan. Verbieden van happy hours ging dezelfde weg. Verhoging van de accijns is al helemaal onbespreekbaar. Richt nog maar een paar poliklinieken voor coma-zuipers op, als de branche maar geen omzet behoeft in te leveren.

Een hindernis voor een effectief alcoholbeleid, is verder de door de laatste drie kabinetten gepredikte individuele verantwoordelijkheid. Die heeft geleid tot een jungle van eigen bijdragen voor van alles en nog wat. Maar die individuele verantwoordelijkheid dreigt van de alcoholproblematiek weer een verzameling individuele gevallen te maken. De constatering van de nota van 1986, dat de alcoholproblematiek een maatschappelijk verschijnsel is geworden dat om een maatschappelijke aanpak vraagt, gaat daarmee de prullenbak in. Terug dus naar een aanpak die bewezen heeft niet te werken.

Dronken machinist uit de trein gehaald

Een 33-jarige machinist van de NS is wegens dronkenschap door de spoorwegpolitie uit zijn trein gehaald, nadat hij de intercivity van Schiphol naar Groningen even voorbij station 't Harde had stilgezet.

Toen de trein stilstond, gingen twee agenten van de spoorwegpolitie die toevallig (buiten diensttijd) in de trein aanwezig waren, poolshoogte nemen bij de machinist. Zij meenden alcohol te ruiken, en belden collega's om met een blaastest naar de trein te komen. Toen de blaastest positief bleek, werd de machinist meegenomen naar het politiebureau in Zwolle. Daar bleek uit de ademanalyse dat hij 2,0 promille alcohol in zijn bloed had. De spoorwegpolitie legde hem een werkverbod van 24 uur op en maakte proces-verbaal op. Het incident krijgt voor de machinist nog een vervolg.

De NS voert een streng veiligheidsbeleid. Het rijdend personeel wordt regelmatig voor de aanvang van zijn dienst, door de spoorwegpolitie met blaaspijpjes gecontroleerd op alcoholgebruik.

Het feit dat iemand met flink alcohol in zijn bloed een trein gaat besturen, bewijst nog eens het ontbreken in onze samenleving van voldoende risicobesef met betrekking tot alcoholgebruik. Alcoholgebruik is dagelijkse routine, is dus "gewoon" zodat er niet meer bij nagedacht wordt.

Geruchten door onderzoek bevestigd

HEEL VEEL KROEGEN TAPPEN OOK VOOR DRONKEN BEZOEKERS

Regelmatische cafébezoekers wisten al jaren dat er heel wat kroegen zijn waar ook aan dronken klanten nog geschonken wordt. Dit ondanks het wettelijk verbod daarop. Een klein onderzoek onder 52 kroegen, heeft onlangs laten zien dat bij 50 van hen drank verstrekt werd aan "dronken" proefpersonen. Het onderzoek werd uitgevoerd door Universiteit Twente, in opdracht van STAP.

Artikel 252 van het wetboek van strafrecht verbiedt om "bedwelmende drank" te verkopen of toe te dienen aan personen die in kennelijke staat van dronkenschap verkeren. Dat verbod behoort vermoedelijk tot de meest overtreden verboden uit de hele drankwetgeving. Preventieve handhaving van het verbod is ondoenlijk, tenzij men in iedere kroeg een bewakingscamera zou ophangen. Alleen achteraf kan de politie proces-verbaal opmaken, namelijk wanneer iemand met een dusdanig hoog bloedalcoholgehalte een kroeg heeft verlaten, dat met zekerheid gezegd kan worden dat

hij ook vóór zijn laatste glas al zichtbaar dronken was.

Het onderzoek naar het doorschenken is uitgevoerd in twee middelgrote steden in Noord-Brabant. Eén of twee professioneel getrainde acteurs gingen een café binnen, gedroegen zich dronken, en bestelden een biertje. De onderzoeker zat al die tijd anoniem achter de bar en nam in zich op wat hij waarnam. In 50 van de 52 bezochte café's kregen de acteurs zonder enig probleem een biertje geschonken. Eénmaal werd drank geweigerd en éénmaal kreeg de acteur alcoholvrij bier.

Nadat de acteur(s) de kroeg had(den) verlaten, knoopte de onderzoeker een praatje met het barpersoneel aan. Hij vroeg daarbij of zij zich de zojuist vertrokken persoon nog konden herinneren, en of zij hem als "dronken" zouden kwalificeren. Bijna driekwart (73%) van het barpersoneel vond de vertrokken klant "dronken". Gevraagd naar de redenen om toch door te schenken, kwamen allerlei uitvluchten naar voren zoals "het gebeurt zo vaak dat een gast hier dronken aan de bar staat".

De publicatie van de uitkomst van het onderzoek, enkele dagen voor Kerstmis, leidde onmiddellijk tot een reactie van de horecabond. Als verzachtende omstandigheid werd aangevoerd dat KHN sinds twee jaar cursussen organiseert voor barpersoneel. Verder de bagatelliserende opmerking dat 85% van de alcoholconsumptie buiten de horeca plaatsvindt (eerder hoorden wij altijd het getal van 80%). En tenslotte het argument "als je echt iets tegen alcoholmisbruik wilt doen, moet je iets doen tegen de zuipketen. Daar zijn er tussen de 3.000 en 3.500 van". Dit alles neemt echter niet weg dat de horeca zich gewoon aan de wet moet houden.

Nieuw wapen tegen ontduiking straatverbod voor alcohol

Overlast door massaal alcohol drinkende jongeren komt in veel Nederlandse gemeenten voor. Soms zijn het jongeren uit omliggende wijken die naar een bepaald plein of park komen. Of het zijn jongeren die in de betreffende gemeente vakantie komen vieren met veel drank. Of zij komen op een regionale disco, festival of kermis af en gaan op straat alvast "indrinken".

Om dergelijke overlast te beperken, hebben sommige gemeenten regels uitgevaardigd tegen het openbaar gebruik van drank in bepaalde delen van de gemeente. Meestal in de vorm van een verbod om drank in geopende verpakking bij zich te hebben. Doel daarvan is om drinkende jongeren uit bepaalde wijken, parken of recreatiegebieden weg te houden, resp. te kunnen verwijderen.

Om die regels te omzeilen, smokkelen sommige jongeren alcohol mee in een onopvallende verpakking. Een colafles met rum-cola, een fles Spa aangelengd met jenever, bitter lemon aangelengd met Beerenburg, enz. Werkelijk alle combinaties zijn al aangetroffen.

De aanwezigheid van alcohol opsporen kan vaak, maar niet altijd met de neus. Echter, ook een politieneus raakt vermoeid als hij aan tientallen flessen moet ruiken. Dan gaat hij fouten maken. Om fouten te voorkomen is analyse van

een monster van de betreffende drank in een laboratorium nodig. Opsturen van het monster, analyse in het laboratorium en rapportage terug naar het betreffende politiekorps kost veel tijd. De politie mag blij zijn als ze na een dag of tien de uitslag te horen krijgt. Bovendien is een dergelijke analyse vrij duur

Om snel de aanwezigheid van alcohol te kunnen constateren, is er nu een analysestrip ontwikkeld. De politie behoeft de strip slechts in de drank te dopen, en kan dan aan de hand van de verkleuring van de strip vaststellen of er alcohol in het geanalyseerde vocht zit, en ook bij benadering hoeveel alcohol. Het systeem is dus geheel vergelijkbaar met de vroeger gebruikte blaaspijpjes voor de ademanalyse.

Vorig jaar is in diverse gemeenten van Nederland de methode uitgeprobeerd. De resultaten waren positief. Verwacht mag worden dat hij in meer gemeenten in gebruik zal komen.

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Advertenties lossen geen problemen op

HEINEKEN WAARSCHUWT TEGEN TE JONG DRINKEN

Op 17 december liet Heineken in een groot aantal kranten een paginagrote advertentie plaatsen. Daarin somde de bierbrouwer een aantal negatieve gevolgen op van te jong alcohol drinken. De reacties op die advertentie waren voor een groot deel positief. Maar heeft Heineken nu werkelijk een flinke bijdrage geleverd aan de vermindering van de problemen?

De afgelopen 10 à 15 jaar hebben zich drie ontwikkelingen voorgedaan die het imago van alcohol als consumptieartikel beschadigd hebben. In de eerste plaats is de jeugd steeds jonger en steeds meer gaan drinken. Dat heeft tot grote publieke verontrusting geleid. Daarnaast is het uitgaansleven steeds verder veralcoholiseerd, met als gevolg een toename van overlast (wildplassen, vandalisme) en geweld. En in de derde plaats heeft de verfijning van diverse meetmethoden ertoe geleid dat van steeds kleinere hoeveelheden alcohol al nadelige effecten kunnen worden waargenomen.

De drankproducenten zijn door die ontwikkelingen in het defensief gedrongen. De goede naam van hun product en van henzelf, is aangetast. Een stunt, of een campagne om hun imago weer wat op te vijzelen, ligt dus voor de hand. De advertentie van Heineken moet dan ook allereerst als een PR-stunt worden beschouwd. Verder is de advertentie vooral op de ouders gericht. Zij zouden goed moeten weten wat alcohol bij kinderen doet, opdat zij hun kinderen voor die gevaren kunnen behoeden.

De reacties op de advertentie waren grotendeels positief. Wat dat betreft heeft Heineken zijn doel bereikt. De Telegraaf organiseerde een enquête onder zijn lezers. Daarbij bleek zo'n 80 procent van de deelnemers het eens te zijn met de stelling "waarschuwing bierbrouwer is prijzenswaardig". De Telegraaf kwam dan ook met een grote kop over vijf kolom "Actie bierbrouwer verdient navolging". Een kritische beschouwing over wat het resultaat zou kunnen zijn van die navolging ontbrak echter.

Gering risico voor Heineken

Natuurlijk is het prijzenswaardig dat Heineken in een grote advertentie nog eens een aantal nadelen van alcoholgebruik op te jonge leeftijd op een rijtje zet. Dan hoort het publiek het ook eens van een ander. Maar het hoort wel precies hetzelfde als wat het allang kon weten. Het probleem van het te jong te veel drinken wordt daarmee niet opgelost. Dat probleem vereist volgens alle deskundigen een gecoördineerde aanpak op vele fronten tegelijk (voorlichting, inperking van alcoholreclame, accijnsverhoging, handhaving leeftijdsgrens, regulering verkooppunten, verbod van stuntprijzen, enz.).

Heineken kiest voor voorlichting via een advertentie. Bij de publiciteitsafdeling van Heineken weten ze natuurlijk allang dat voorlichting zonder ondersteuning door structurele maatregelen

weinig zoden aan de dijk zet (zie het geringe resultaat van ruim 20 jaar "drank maakt meer kapot dan je lief is"). Heineken neemt dus weinig risico met zijn advertentie. Een risico dat bovendien tot Nederland beperkt blijft, terwijl het bedrijf het overgrote deel van zijn omzet buiten Nederland boekt. Ook al zouden alle Nederlandse jongeren beneden de 16 jaar plotseling helemaal geen bier meer drinken, dan nog zou dat omzet en winst van Heineken nauwelijks verminderen.

Probleem moet breed aangepakt

De advertentie wijst vooral richting ouders. Nu kunnen ouders op het drinkgedrag van 12- en 13-jarigen nog behoorlijk invloed uitoefenen, maar als kinderen ouder worden wordt dat snel minder. Veel ouders lusten zelf ook bij al te veel gelegenheden al te graag een glaasje, geven daardoor geen goed voorbeeld, en zijn niet bereid te erkennen dat ook 16 jaar nog te jong is voor alcoholgebruik.

Recente cijfers van het Trimbos laten zien dat momenteel het drinken onder 12- en 13-jarigen al afneemt, maar dat de 15-18 jarigen nog onverminderd doordrinken. En dat terwijl hoe langer hoe meer duidelijk wordt dat de leeftijdsgrens van 16 jaar te laag is, en op zijn minst naar 18 jaar, liever nog 21 jaar, zou moeten worden opgetrokken.

Door zich op de ouders te richten, houdt de advertentie andere verantwoordelijken buiten beeld. Natuurlijk zijn de ouders de eerstverantwoordelijken voor het drinkgedrag van hun minderjarige kinderen. Maar er is hier sprake van gedeelde verantwoordelijkheid. Naast de ouders dragen ook producenten, verkopers, samenleving (onderwijs, verenigingsleven) en overheid (wet- en regelgeving) verantwoordelijkheid. Die zullen allemaal hun steentje moeten bijdragen bij de aanpak van het probleem.

Heineken had natuurlijk in plaats van te adverteren, ook structurele maatregelen kunnen treffen om het te jong drinken tegen te gaan. Heineken had bijvoorbeeld kunnen besluiten om in zijn TV-spots voortaan alleen nog maar personen te laten optreden die duidelijk zichtbaar ouder dan 40 jaar zijn. Jongeren van 14-15 jaar nemen graag een voorbeeld aan een jongvolwassene van 25, maar niet aan iemand van 45. Of de brouwer had zijn afnemers kunnen verbieden om zijn bier tegen stuntprijzen te verkopen. Of hij zou zijn sponsoring van vooral door jongeren bezochte evenementen kunnen stopzetten. Dergelijke maatregelen hadden echter veel minder

ALS HET OM DRUGS GAAT,
NOEMT MEN REGELMATIGE
GEBRUIKERS VERSLAAFDEN. BIJ
ALCOHOL HETEN ZIJ INEENS
SOCIALE DRINKERS

publiciteit opgeleverd dan de advertentie.

Heineken heeft zelf meeste baat bij advertentie

De advertentie kwam onverwacht en had een onverwachte inhoud. De brouwer heeft duidelijk gemaakt dat hij het oneens is met de wijze waarop veel jongeren van zijn product gebruik maken. Een groot deel van het publiek onderschrijft die stellingname. Daardoor is het merendeel van de reacties positief, zowel over de advertentie als over Heineken.

De brouwer heeft daardoor met de advertentie zijn maatschappelijke reputatie weten op te vijzelen. Maar zoals hierboven betoogd, levert die advertentie geen of een uiterst geringe bijdrage aan de oplossing van het probleem. Het voert ons gezien de hierboven aangehaalde argumenten, dan ook veel te ver om dit een voorbeeld van "maatschappelijk verantwoord ondernemen" (MVO) te noemen, zoals een commentator schreef.

Strategie

De advertentie van Heineken past binnen de strategie van de alcoholbranche als geheel. Een strategie om bij de aanpak van de alcoholproblematiek met de overheid samen te werken op ondergeschikte punten (bijv. de BOB-actie), en toe te geven waar dat absoluut onvermijdelijk is. Daarmee een reputatie opbouwen van tot samenwerken bereid te zijn. In afwachting van de resultaten van die samenwerking, verdere en ingrijpendere maatregelen tegenhouden.

Uit een oogpunt van lange-termijn strategie, kunnen nog enkele kritische opmerkingen over de advertentie gemaakt worden. Sigarettenfabrikanten worden momenteel belaagd met claims van mensen wier gezondheid door het roken is aangetast. Door tijdig te waarschuwen tegen de gevolgen van te jong drinken, kan Heineken zich mogelijk claims van het lijf houden van mensen wier gezondheid door zijn product aantoonbaar te lijden heeft gehad.

Heineken benadrukt de gevaren van alcoholgebruik beneden de leeftijd van 16 jaar. Die leeftijdsgrens is echter geen Berlijnse muur met onvergelykbare situaties aan weerskanten. De risico's van alcohol worden geleidelijk minder met de leeftijd. Pas bij een leeftijd van 21 à 22 jaar bereikt het risico zijn minimum. Door de naleving van de leeftijdsgrens van 16 jaar te bevorderen, hoopt de alcoholbranche de discussie over verhoging van die leeftijdsgrens te voorkomen of op zijn minst uit te stellen ("eerst maar eens kijken of betere handhaving de problemen verkleint").

Verbod paddo's niet uitvoerbaar

Op 1 december is ondanks veel bezwaren, het eerder aangekondigde paddoverbod van kracht geworden. Hallucinogene paddenstoelen vallen sinds die datum ook in verse toestand onder de opiumwet (in gedroogde toestand was dat al eerder het geval). Minister Klink heeft het verbod doorgezet, ondanks een negatief advies van zijn eigen adviesorgaan CAM.

Op zichzelf zijn paddo's voor de gezondheid minder schadelijk dan alcohol of cannabis. De hallucinaties die zij veroorzaken zijn veel milder dan de hallucinaties van het vergelijkbare LSD. In combinatie met alcohol zijn paddo's echter wel gevaarlijk, omdat het effect dan onvoorspelbaar wordt. Hetzelfde geldt voor de combinatie van paddo's met andere drugs. Ook zijn paddo's gevaarlijk voor mensen die eerder een psychose hebben doorgeemaakt.

Doordat verse paddo's tot 1 december legaal verkocht mochten worden, weten wij dat er in Nederland jaarlijks ruim 25.000 kilo verkocht werd. Driekwart daarvan was afkomstig van een kwekerij in Hazerswoude (Z-H), eigendom van de gebroeders Kúúksen. Naast enkele kleinere kwekerijen, zijn er daarnaast nog de thuiskwekers die voor eigen gebruik kweken. De verkoop liep via de ca 180 "smartshops" in ons land (waarvan 40 in Amsterdam).

Wat de nieuwe wet onuitvoerbaar maakt, is het feit dat in Nederland van nature meer dan honderdvijftig soorten paddenstoelen met hallucinogene werking voorkomen. Ook de bekende vliegenschwam (rood met witte stippen) vertoont hallucinogene werking. Hij werd dan ook tot in de Middeleeuwen bij heksenrituelen gebruikt. Bij het paddoverbod is een lange opsomming van alle soorten paddenstoelen (188) die onder het verbod vallen. Theoretisch ben je al strafbaar wanneer ze in je tuin groeien, en zeker wanneer je ze in huis haalt.

De politie heeft echter geen paddenstoelkundigen in huis om werk

van dat verbod te kunnen maken. Er is dus alweer een wet uitgevaardigd die alleen maar tot een gedoogsituatie kan leiden. Overigens zijn de straffen zeer fors: € 74.000,- voor commerciële kwekers en € 15.000,- voor smartshops die toch doorgaan met de verkoop.

Een bedrijf in Den Bosch ziet mogelijkheden om commercieel voordeel uit de nieuwe situatie te behalen. Het heeft ervaring met de bestrijding van paddenstoelen in gras (golfbanen, gazons bij kantoren, enz.) en biedt zijn diensten nu ook aan particulieren aan. Het tarief ligt tussen de 5 en 15 euro per vierkante meter. Men maakt gebruik van schimmeldodende chemicaliën. Die doden ook de nuttige schimmels en veroorzaken tevens milieuvervuiling. In de natuurgebieden van ons land, zullen dus hallucinogene paddenstoelen blijven groeien.

Het is merkwaardig hoe inconsequent de minister opereert. In Amsterdam waar veruit de meeste paddo's verkocht worden, veroorzaakt alcohol zestien maal meer incidenten waarvoor een ambulance moet uitrukken dan paddo's. Paddo's veroorzaken volgens de politie nauwelijks verstoring van de openbare orde, en helemaal geen agressief gedrag. Toch worden de paddo's met strenge wetgeving en hoge boetes aangepakt. De boetes voor overtreding van de Drank- en Horecawet vallen daarbij in het niet. De minister jaagt meer zijn persoonlijke visie na, dan dat hij voorrang geeft aan de maatschappelijk meest relevante problemen.

Dingeman Korf

Grens voor aanvaardbaar alcoholgebruik verlaagd

Al sinds het begin van de bestrijding van alcohol excessen, heeft men getracht een grens aan te geven waarbeneden het gebruik aanvaardbaar geacht mocht worden. In de tweede helft van de afgelopen eeuw kwam daarvoor de begrippen sociale drinker en sociaal drankgebruik op. Het zogenaamd risicoloze drankgebruik van de probleemloze, sociaal goed geïntegreerde drinker.

Sommigen wilden de grens voor sociaal drinken leggen bij maximaal zes glazen per dag voor mannen en vier glazen voor vrouwen. Maar na veel discussie werd de norm toch vier glazen voor mannen en drie glazen voor vrouwen.

De ontwikkeling van de wetenschap bleef echter niet stilstaan. Men leerde steeds kleinere effecten waar

te nemen, steeds geringere veranderingen te meten. De aanvankelijk veilige geachte promillagegrens in het verkeer van 0,8 promille (in sommige landen zelfs 1,0 promille) bleek onveilig en moest verlaagd worden. De grens voor aanvaardbaar dagelijks alcoholgebruik bleek eveneens onveilig, en moest met één glas omlaag naar 3 glazen voor een man en twee voor een vrouw.

Inmiddels zijn de ontwikkelingen verder gegaan. Zo werd ontdekt dat bij twee glazen alcohol per dag, een vrouw 12 à 15 procent meer kans had op borstkanker. Ook de drie glazen voor de man, bleken gezondheidsrisico's met zich mee te kunnen brengen. De grens voor aanvaardbaar alcoholgebruik is daarom verder verlaagd.

Vorig jaar heeft de Gezondheidsraad de grens voor aanvaardbaar dagelijks alcoholgebruik vastgesteld op 1 glas

Beginnende automobilist relatief vaak onder invloed

Het percentage automobilisten dat met alcohol in zijn bloed aan het verkeer deelneemt daalt heel geleidelijk. Midden jaren negentig schommelde het rond de 5 procent, in 2007 lag het op circa 3 procent. Aldus de uitkomst van een gezamenlijk onderzoek door het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het ministerie van Justitie.

Bij het onderzoek is voor het eerst onderscheid gemaakt tussen bestuurders die al lang hun rijbewijs hadden en bestuurders die minder dan vijf jaar hun rijbewijs hadden. Verrassend was de uitkomst dat bestuurders die minder dan 5 jaar hun rijbewijs hadden, vaker onder de invloed van alcohol aan het verkeer deelnamen dan de meer ervaren automobilisten. Maar liefst 10 procent van de beginnende chauffeurs reed onder de invloed, tegenover gemiddeld 3 procent over alle automobilisten gezamenlijk.

Voor beginnende automobilisten die betrappt worden met een promillage tussen de 0,5 en de 1,3 is er sinds 1 oktober 2008 de "lichte EMA cursus". De automobilisten moeten de cursus zelf betalen. Wij berichtten hierover in het vorige nummer van de GO.

In 2007 heeft de politie bijna 29.000 automobilisten laten blazen. Vooral in de nachten van vrijdag op zaterdag en van zaterdag op zondag werd veel onder de invloed gereden. Vier van de vijf alcoholovertreders waren mannen. In Noord- en Zuid-Holland werd relatief vaker onder de invloed gereden dan in de overige provincies.

per dag voor vrouwen en 2 glazen voor mannen. Merkwaardigerwijs ontbreekt bij dit advies nog steeds de aanbeveling van de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) van elke week **twee aaneensluitende dagen in het geheel geen alcohol**. Ons inziens baseert de Gezondheidsraad zijn advies teveel op de lichamelijke risico's, en wordt het geestelijk risico te weinig gewicht toegekend. Dagelijks gebruik wordt een vastgeroeste gewoonte die op den duur een dwangmatig karakter krijgt, en van gewenning naar verslaving kan leiden.

Dingeman Korf

DRINKGEWOONTEN IN EUROPA

Het drinkgedrag in Europa is al enige tijd aan het veranderen. In de meeste wijnlanden verovert bier marktaandeel, in sommige bierlanden wordt steeds meer wijn gedronken. Bureau GfK heeft door middel van een enquête onder 17.350 Europeanen verdeeld over 17 landen, de veranderingen geïnventariseerd in opdracht van de Wall Street Journal.

Het GfK-onderzoek heeft uitgewezen dat op sommige punten Nederland er in negatieve zin uitspringt. Nederland behoort naar gemiddeld hoofdelijk alcoholgebruik, binnen Europa volgens de officiële cijfers tot de middenmoot. Ons land staat op de veertiende plaats van de negenentwintig.

Volgens krantenberichten van drie maanden geleden zou Nederland echter behoren tot de matigste landen van Europa, en zou er alleen in Griekenland, Italië en Zweden minder gedronken worden dan bij ons. Blijkbaar was de schrijver van die berichten even vergeten dat Finland, Noorwegen, Engeland, Roemenië en Polen ook binnen Europa liggen. In al die landen ligt het gemiddeld hoofdelijk gebruik eveneens lager dan bij ons.

Vaak en veel drinken

Volgens de GfK-enquête drinken Nederlanders gemiddeld vaker alcohol dan andere Europeanen. Van de ondervraagde Nederlanders gaf 17% aan dagelijks te drinken. Van de Italianen bijvoorbeeld gaf 16% aan dagelijks te drinken, van de Belgen 10%. Merkwaaardigerwijs telden naast Zweden, ook Polen en Rusland slechts 1% dagelijkse drinkers. Ter vergelijking: in de VS geeft 4% van het publiek aan dagelijks te drinken. De strenge Amerikaanse drankwetgeving heeft dus wel positieve effecten.

Verder drinken Nederlanders, samen met Britten en Scandinaviërs, per gelegenheid ook meer dan de gemiddelde Europeaan. In deze landen kent men van oudsher het verschijnsel van "weekend drinken". Dat is met name onder jongeren uitgegroeid tot "binge-drinken" en "coma-zuipen", waarbij heel veel gedronken wordt binnen een kort tijdsbestek.

Oude drinktradities verliezen aanhang

Vroeger sterke tradities met betrekking tot het drinken van alcohol, raken in onbruik. In traditionele wijnlanden als Frankrijk en Italië wordt steeds meer bier gedronken. De traditie van twee glazen wijn bij het eten is achterhaald. Ook komt in deze landen steeds meer binge-drinken voor.

Ouderen (vijftigplussers) volgen vaak nog het traditionele drinkpatroon van hun land, terwijl jongeren al geïnternationaliseerd zijn. Zo geeft 88% van de Italianen boven de vijftig de voorkeur aan wijn, terwijl in de leeftijdsgroep

van 16-29 jaar nog slechts 29% de voorkeur geeft aan wijn (tegenover 43% aan bier). In Frankrijk is het bier iets minder ver doorgedrongen dan in Italië: 29% van de jongeren geeft de voorkeur aan bier tegenover 24% aan wijn. De grootste groep (47%) heeft geen voorkeur. De overgrote meerderheid van de ouderen heeft ook in Frankrijk nog steeds een voorkeur voor wijn.

In de wijnlanden Spanje en Portugal is het bier nog verder doorgedrongen. Daar is bier inmiddels over alle leeftijdsklassen gezamenlijk populairder dan wijn. In Noordelijker landen is de wijn juist terrein aan het veroveren ten koste van bier en sterke drank. Zo zien wij in België, Engeland en Nederland dat de populariteit van wijn de afgelopen halve eeuw enorm is toegenomen.

Sterke drank is nergens in Europa meer de favoriete drank, zelfs in Rusland niet. Daar geeft nog 30% van de bevolking aan dat sterke drank (wodka) hun favoriete drank is, terwijl 35% kiest voor bier.

Niet-drinkers

Verrassend bij het GfK-onderzoek was het hoge percentage ondervraagden dat aangaf in het geheel geen alcohol te drinken. Zo verrassend dat de vraag rijst of in sommige landen het percentage wel klopt. Is de vraagstelling misschien zodanig geweest dat de ondervraagden het antwoord gaven dat zij sociaal het meest wenselijk achtten? Of is "nooit" misschien niet helemaal "nooit" geweest?

Dat in het overwegend islamitische Turkije 83% van de ondervraagden aangaf nooit alcohol te drinken, is wel te begrijpen. Misschien zou dat het getal iets naar beneden bijgesteld moeten worden omdat sommige zeer matige drinkers het sociaal wenselijke antwoord hebben gegeven van niet te drinken. Het percentage zal echter niet heel erg ver bezijden de waarheid liggen. Een percentage niet-drinkers van 53% van de ondervraagden in Italië, klinkt daarentegen wat onwaarschijnlijk.

In de Verenigde Staten geeft 42% van de ondervraagden aan nooit alcohol te drinken. Dat hoge percentage hangt voor een deel samen met het feit dat enkele grote kerkgenootschappen in de VS alcohol volledig afwijzen. De strenge alcoholwetgeving in dit land levert mogelijk ook een bijdrage. België zou volgens de enquête bijna 20% niet-drinkers tellen, Nederland slechts ruim de helft daarvan.

Tussen de geslachten, bestaat in Europa een groot verschil in alcoholge-

bruik. Van alle vrouwen in Europa zegt 40% nooit te drinken, van alle mannen 22%. Turkije telt het hoogste percentage niet-drinkende vrouwen, namelijk 92 procent. Op de tweede plaats komt Portugal, met 72% niet-drinkende vrouwen. Helemaal onderaan de ranglijst: Nederland en Zweden met respectievelijk 20% en 16% niet-drinkende vrouwen. Ook bij de mannen scoren deze twee landen heel laag. Alleen in Griekenland is het percentage niet-drinkende mannen nog lager.

Jongeren

In veel landen van Europa maakt de overheid zich zorgen over het drinkgedrag van jongeren. In Frankrijk wil het ministerie van Volksgezondheid de wettelijke leeftijdsgrens voor alcohol te verhogen van 16 naar 18 jaar. In Nederland is al enkele malen, zowel vanuit de overheid als vanuit het parlement gesuggereerd om het systeem van twee leeftijdsgrenzen (bij resp. 16 en 18 jaar) te vervangen door één grens bij 18 jaar.

In Europa zijn onder jongeren veel minder dagelijkse drinkers dan onder ouderen. Zo geeft in Frankrijk 25% van de vijftigplussers aan dagelijks te drinken. In de leeftijdsgroep van 16-29 jaar is dat slechts 3 procent. Jongeren zijn relatief vaak weekend-drinkers. Het aantal glazen dat zij per keer drinken, ligt dan ook flink hoger dan bij volwassenen.

Gekeken is ook naar de inschatting van de risico's door de jongeren zelf. Daarbij is de grens gelegd bij "minder dan vijf glazen" per gelegenheid. Van de jonge drinkers in Frankrijk geeft 43% aan dat zij beneden de vijf glazen zouden moeten blijven. In België legt 56% van de jongeren de grens bij vijf glazen, in Duitsland echter slechts 29%.

Ouderen schatten de risico's hoger in. Meer dan vier vijfde van hen vindt dat er boven de vijf glazen onaanvaardbaar risico is. Nederlanders springen er weer in negatieve zin uit. Zij zijn luchthartiger over de risico's. Gemiddeld over alle leeftijdsklassen denkt 40% van de ondervraagde Nederlanders dat je rustig vijf of meer glazen kunt drinken.

WIE VAAK DRONKEN IS, HEEFT EEN STERK VERHOOGDE KANS OM LATER DEMENT TE WORDEN

Eerste Kamer stemt in met harde aanpak recidiverende alcomobilisten

De ministers Hirsch Ballin (Justitie) en Eurlings (Verkeer) zijn vastbesloten alcomobilisten harder aan te pakken. Eerder werd de grens voor het moeten deelnemen aan de zelf te betalen EMA-cursus verlaagd. Nu gaan recidivisten harder aangepakt worden. Gemotoriseerde verkeersdeelnemers die binnen vijf jaar tweemaal met een promillage van 1,0 of hoger betrapt worden, moeten meteen hun rijbewijs inleveren.

Twee maanden geleden schreven wij in ons bericht over de EMA cursus nog dat het ministerie studeerde op verruiming van de mogelijkheden om het rijbewijs van recidivisten vervallen te verklaren. Nu heeft de Eerste Kamer al een wetsvoorstel goedgekeurd voor het ter plaatse inleveren van het rijbewijs. De rechter beslist dan later of het inleveren definitief is. In dat geval moet de recidivist opnieuw rijexamen doen en zijn geschiktheid aantonen. Dit betekent dat de grens waarboven de rechter een psychologisch onderzoek kan eisen naar iemands geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen, verlaagd wordt van 1,8 promille naar 1,0 promille.

En dit...

... was een 31-jarige automobilist die niet meer over een verkeersdrempel heen kon komen. Het gebeurde twee maanden geleden in Den Haag.

Het stranden van de automobilist op de verkeersdrempel bleek veroorzaakt door het feit dat hij één van zijn voorbanden compleet aan flarden had gereden. En dat was weer een gevolg van het feit dat de man stomdronken was. Zijn bloedalcoholgehalte bedroeg maar liefst 2,9 promille!

De politie zei dat het maar goed was dat de man op een verkeersdrempel gestrand was. Anders hadden er nog veel ergere dingen kunnen gebeuren . . . . .

* * *

... was een piloot die met flink alcohol in zijn bloed wilde gaan opstijgen. Het gebeurde op de Londense luchthaven Heathrow en betrof een vliegtuig van United Airlines.

De 44-jarige piloot had zijn vliegtuig al naar het startpunt gereden, maar kreeg geen toestemming om te vertrekken. Er was alarm geslagen. De luchthavenpolitie kwam aan boord en constateerde dat de piloot teveel had gedronken. Voor piloten ligt de limiet viermaal zo laag als voor automobilisten.

WEER EEN POLIKLINIEK VOOR JONGEREN ERBIJ

Deze maand opent het Amsterdamse Slotervaartziekenhuis een speciale polikliniek voor jonge probleemgebruikers van alcohol en drugs. Het is in ons land de eerste polikliniek voor jongeren waar zowel gebruikers van alcohol als gebruikers van drugs terecht kunnen.

Speciale poliklinieken voor jongeren met alcoholproblemen bestaan reeds in Delft, Eindhoven, Leeuwarden

De piloot werd in afwachting van nader onderzoek met onmiddellijke ingang geschorst . . . . .

* * *

... was een tandarts die zijn patiënten met wijn verdoofde. Het gebeurde in Peekskill, een voorstad van New York.

De tandarts was afkomstig uit Ecuador, en was in zijn vaderland naar eigen zeggen bevoegd tandarts. In New York behandelde hij vooral arme, Spaanstalige Amerikanen die geen normale tandarts konden betalen. Hij had een professionele tandartsstoel.

De pseudo-tandarts is aangeklaagd wegens het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunde. Zijn patiënten oordelen milder, en noemen hem een soort maatschappelijk werker . . . . .

* * *

... was de zoveelste door alcohol benevelde automobilist. Het betrof een 19-jarige bestuurder uit het Betuwse Erichem en gebeurde een week voor Kerstmis in Culemborg.

Agenten stonden te tanken, hoorden een klap en zagen een bestelauto voorbij schuiven. Even voorbij het tankstation kwam de auto tot stilstand, een spoor van brokstukken achterlatend.

De bestuurder was een iets vóór het tankstation gelegen rotonde recht overgestoken en had daarbij één en ander geraakt. Zijn auto was total loss. Zijn bloedalcoholgehalte bedroeg 1,3 promille. Omdat hij nog geen vijf jaar in het bezit van een rijbewijs was, werd zijn rijbewijs ingevorderd . . . . .

en Hoorn (wij berichtten daarover in het vorige nummer van dit blad). De nieuwe polikliniek in Amsterdam is bedoeld voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar die door het gebruik van verslavende middelen niet meer normaal functioneren.

Het ziekenhuis start de nieuwe poli omdat steeds meer tieners met een duidelijk alcohol- en/of drugsprobleem de afdelingen Eerste Hulp en Kindergeneeskunde van de verschillende Amsterdamse ziekenhuizen bezoeken. Bij de Eerste Hulp gaat het veelal om acute vergiftiging, bij kindergeneeskunde om de gevolgen van herhaald gebruik. Ook vanuit de verslavingszorg komen signalen dat er behoefte is aan een speciale poli voor minderjarigen.

De nieuwe poli laat de patiënten behandelen door een team van kinderartsen en maatschappelijk werkers. De problemen variëren van acute vergiftiging tot neurologische storingen, gedrags- en leerproblemen.

Prijzen horeca meer gestegen dan inflatiepercentage

De omzet van de Nederlandse café's is in 2008 geleidelijk teruggelopen. Uitbaters van kleine kroegen wijten die achteruitgang geheel aan het rookverbod. Zij hebben geen ruimte voor het inrichten van een aparte rookersruimte waarmee zij klandizie zouden kunnen terugwinnen. Daarom hebben zij, gesteund door KHN bij de regering financiële compensatie gevraagd voor hun omzetvermindering.

Het is echter aantoonbaar onjuist dat het rookverbod de belangrijkste oorzaak is van de omzetverlaging. In de eerste helft van 2008, dus vóór het ingaan van het rookverbod, trad reeds een daling van het verkochte volume op van 3,5 procent.

Eind november kwam het CBS met cijfers over de horecaprijzen van de afgelopen tien jaar. Die prijzen stegen in tien jaar tijd met 40 procent, terwijl de totale inflatie over die periode op ongeveer 25 procent uitkwam.

In België en Engeland lag de prijsstijging eveneens flink hoger dan het inflatiepercentage. Ook uit die landen komen berichten dat extra veel kroegen sluiten. In Engeland sloten in 2008 gemiddeld circa 5 pubs per dag! In Duitsland bleven de prijsstijgingen wel beperkt tot het inflatiepercentage, en ligt het aantal sluitingen op een lager niveau.

De conclusie luidt dan ook: het prijsbeleid van de horeca en de teruglopende economie zijn de voornaamste oorzaken dat café's sluiten. Het rookverbod levert hooguit een kleine bijdrage. De regering heeft dus terecht geweigerd op de vraag om compensatie in te gaan.

Nieuws

Stichting ANGOB en Stg Angob Vakantieoord

IN MEMORIAM

Alie Mooij

Op 4 december overleed te Zaandam Aaltje Hermina Mooij-Frenay. Zij bereikte de leeftijd van 85 jaar.

In Angob-kringen was Alie welbekend. Geboren te Arnhem, was zij door haar huwelijk naar de Zaanstreek gekomen. Al gauw werd zij daar secretaresse van afdeling Zaanwijk van de ANGOB. Wat later startte zij, samen met haar ruim vijf jaar geleden overleden man Jan, een kinderclub voor de afdeling. Knutselen, volksdansen en zingen waren de activiteiten. Zingen bleef Alie trouwens tot op hoge leeftijd, met haar kleinkinderen.

Haar activiteiten voor de afdeling hielden ook in dat zij de afdeling moest vertegenwoordigen op de bijeenkomsten van het gewest Noord-Holland van de ANGOB, bij de NHPC dus. Al gauw zat zij ook daar in het bestuur, en werd er uiteindelijk secretaresse. Daarbij viel zij op door de uitvoerige en voortreffelijke notulen die zij schreef. De landelijke jaarvergaderingen op het Spoeck bezocht zij eveneens trouw.

Alie betekende veel voor de ANGOB, en de ANGOB betekende veel voor haar. De ANGOB is haar voor haar activiteiten veel dank verschuldigd. Bij de crematie op 11 december waren dan ook veel Angob-ers aanwezig, vooral uit Noord-Holland.

Moge de gedachte aan een welbesteed leven de nabestaanden sterken om het verlies te dragen.

Fusie Stg. ANGOB en Vakantieoord

Op 27 november is te Apeldoorn ten overstaan van de notaris de akte getekend waarbij Stg. ANGOB en Stg. Angob Vakantieoord een zogeheten juridische fusie zijn aangegaan. Zij vormen nu wettelijk een eenheid. Voor de begunstigers van de ANGOB en de gasten van het Spoeck heeft dit verder geen consequenties.

Contactgroep Utrecht e.o.

De plaatselijke contactgroep Utrecht en omstreken kwam bijeen op donderdag 20 november ten huize van de secretaris. Na uitwisseling van de laatste persoonlijke nieuwtjes, spraken wij allereerst over de nieuwjaarsreceptie van 11 jan. op het Spoeck. Wie er van ons heen zullen gaan, zal mede afhangen van het weer om die tijd.

Vervolgens hadden wij een uitgebreide discussie. Het begon met enkele recente berichten over effecten van drugs. Het mondde uit in een discussie over de samenhang tussen consumptiegewoonten en gezondheid in het algemeen. Het bleek dat individuele gevallen uit eigen kring vaak niet in overeenstemming waren met de gangbare opvattingen van de medische wereld.

Voor de volgende bijeenkomst is donderdag 5 februari gepland, wederom op het adres Rhônedreef 49 in Overvecht.

Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 11 maart gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 18 februari bij de redactie.

Van de redactie : dank

Ook dit jaar ontving de redactie ter gelegenheid van de jaarwisseling weer veel e-mails en kaartjes met goede wensen van de lezers van dit blad. Enkele met een wat langer verhaal, waarin waardering voor de gevarieerdheid van het blad werd uitgesproken. En vrijwel alle met de aansporing om toch vooral door te gaan met het leveren van commentaar op de alcoholproblematiek.

Hartelijk dank voor dat alles. Met uw aller hulp (bijv. door het toezenden van krantenknipsels), hopen wij door te kunnen gaan met het belichten van zo veel mogelijk verschillende aspecten van de alcoholproblematiek. Misschien kunt u dan met ons blad nog eens een nieuwe begunstiger voor onze stichting interesseren.

Stichting ANGOB tweemaal in de ether

In de laatste twee maanden van het jaar 2008 was de ANGOB tweemaal in de ether. Eenmaal op de televisie (Teleac) en eenmaal op de radio (OVT).

De Teleac uitzending van 18 november was gewijd aan het onderwerp alcohol. Daarin was aandacht voor het excessief drinken door jongeren, vertelde een deskundige van het IVO één en ander over de werking van alcohol, en werd aandacht besteed aan alcoholvrije recreatie. Bij dat laatste o.a. beelden en gesprekken opgenomen op onze alcoholvrije camping 't Spoeck. Jammer genoeg werd de uitzending afgesloten met een gesprek met een cocktailmixer, die een soort reclamepraatje voor alcohol hield. Wij hadden graag commentaar van de anderen op zijn praatje gehoord.

De tweede maal dat de ANGOB in de ether kwam was op zondag 28 december, de verjaardag van de ANGOB. Dat was in het VPRO-programma OVT. Voorafgegaan door een deel uit een rede van Willem Drees, werd gememoreerd dat de ANGOB op 28 december 1897 was opgericht. Vervolgens mocht uw voorzitter telefonisch enkele vragen beantwoorden over de geschiedenis van de ANGOB (en de geschiedenis van de Drankwet). Helaas moest één en ander in enkele minuten afgehandeld worden. Er bleef dus veel onuitgesproken. Hopelijk een volgende keer meer zendtijd.

In ieder geval is het bestaan van 't Spoeck en van Stg. ANGOB weer eens bekend gemaakt aan een breder publiek.

Kanker vanaf 2010 belangrijkste doodsoorzaak

Kanker zal vanaf 2010 wereldwijd de meest voorkomende doodsoorzaak zijn. Nu sterven de meeste mensen nog aan hart- en vaatziekten. Aldus een medio december verschenen persbericht van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO).

In 2008 is bij circa 12 miljoen mensen kanker vastgesteld, en zijn rond de 7 miljoen mensen aan de ziekte overleden. Het aandeel van kanker in de totale sterfte loopt langzaam op. In 2030 zal volgens de WHO bij 20 à 26 miljoen mensen kanker worden vastgesteld. Daarvan zullen er tussen de 13 en 17 miljoen mensen aan de ziekte overlijden.

Longkanker maakt wereldwijd de meeste slachtoffers. In de Westerse

wereld neemt de sterfte aan longkanker langzaam af doordat het roken van tabak er al jaren geleidelijk afneemt. In de ontwikkelingslanden zal de sterfte aan longkanker voorlopig sterk toenemen omdat het roken er de afgelopen decennia sterk is toegenomen. Huidkanker neemt vooral op het Zuidelijk halfrond sterk toe. In de Westerse wereld neemt kanker van de spijsverteringsorganen sterk toe.

Circa 3 procent van alle kanker is aan alcoholgebruik te wijten. Dat betekent in 2030 dus tussen de 390.000 en 510.000 doden wereldwijd door alcoholgerelateerde kankers (vnl. slokdarm-, maag-, lever-, alvleesklier- en borstkanker).

Slaagkans nog onverantwoord hoog

ONTDUIKEN LEEFTIJDSGRENS DOOR JONGEREN NEEMT AF

De tweejaarlijkse "Monitor alcoholverstrekking jongeren" van de Voedsel en Waren Autoriteit, die oktober 2008 verscheen, laat zien dat jongeren beneden de 16 jaar minder vaak pogingen in het werk stellen om toch alcohol te kopen. Maar als zij het proberen, is de slaagkans nog altijd erg hoog. Het "indrinken" voorafgaand aan het uitgaan, lijkt iets toe te nemen.

Het onderzoek is in opdracht van de VWA uitgevoerd door bureau Intraval. Dat bureau heeft circa 3000 jongeren en 400 ondernemers geënquêteerd, en de uitkomsten vergeleken met die van eerdere onderzoeken.

In 2001 deed 14% van de leeftijds-klasse 13-15 jaar een poging om in een supermarkt alcohol te kopen. In 2007 was dit gedaald tot 5%. In de horeca eenzelfde beeld, een daling van het percentage dat het probeert van 13% in 2001 naar eveneens 5% in 2007. De publiciteit over de nadelen van alcoholgebruik op te jonge leeftijd, en de aansporing aan ouders om hun kinderen tot hun zestiende zoveel mogelijk alcoholvrij te houden, lijken resultaat op te leveren.

Echter, de bestelpogingen door 13-15 jarigen nemen wel af, maar de slaagkans is nog bijna overal onverminderd hoog. Alleen in de slijterijen is de slaagkans bij zwak-alcoholhoudende drank gedaald van 91% in 2001 naar 68% in 2007. In de horeca steeg de slaagkans zelfs van 94% naar 96%, terwijl hij in de supermarkten onveranderd op 91% bleef staan.

Voor 16-17 jarigen is het kopen van

sterke drank geen enkel probleem. In de horeca slaagt 94% van de pogingen (was 97%) en in de slijterijen 98% (was 94%).

Dit alles wijst er op dat de betreffende ondernemers óf veel te goedgelovig zijn, óf er nog veel te weinig van door-drongen zijn dat zij bij twijfel om een leeftijdsdocument moeten vragen.

Het "indrinken" lijkt iets toe te nemen. Hiervoor zijn echter geen gegevens van 2001 en 2003 beschikbaar. De periode van 2005 tot 2007 is eigenlijk te kort om een trend te kunnen vaststellen. In 2005 deed 50% van de jongeren aan indrinken, in 2007 was dat tot 54% gestegen.

In 2008 heeft de VWA ruim 3000 alcoholverstrekkers gecontroleerd. Bij 45% van de bedrijven werd een maatregel (waarschuwing of boete) genomen, omdat er alcoholhoudende drank werd verstrekt zonder dat de leeftijd van de kopende jongeren werd vastgesteld.

Conclusie : nog te veel ondernemers nemen een loopje met de wet. De VWA blijft dan ook intensief controleren op de leeftijdsgrenzen voor alcohol.

Dingeman Korf

Weinig drankrijders in donderdagnacht

In de nacht van donderdag 11 op vrijdag 12 december 2008, heeft de verkeerspolitie op diverse snelwegen een alcoholcontrole gehouden. Bijna zeventuizend automobilisten werden staande gehouden om te blazen. Van hen bleken er "slechts" 34 te veel alcohol in hun adem te hebben. Nu zijn dat er altijd nog 34 te veel, maar een percentage van 0,5% van alle aangehoudenen ligt fors lager dan bij andere controles waarbij in de vrijdagnacht of de zaterdagnacht op allerlei verschillende plaatsen (snelwegen, provinciale wegen, of binnen de bebouwde kom) gecontroleerd wordt. Dan worden vaak percentages tussen de 1,5 en 5,0 procent geconstateerd.

Eén automobilist werd na een ongeval betrap op de A-28. De man (een Pool) veroorzaakte een ongeval, moest blazen en bleek behoorlijk dronken.

Supermarkten gaan strenger handhaven

De Nederlandse supermarkten hebben aangekondigd strenger te gaan toezien op de handhaving van de leeftijdsgrens voor het kopen van alcohol. Alle klanten die er jonger uitzien dan 20 jaar, zal om een legitimatiebewijs gevraagd worden als zij alcohol willen kopen. De maatregel gaat in op 2 maart aanstaande.

Binnenkort start een grote publieks-campagne om iedereen over de nieuwe regel te informeren. Kassapersoneel krijgt een training getiteld "Soms moet je nee verkopen". De supermarkten gaan met behulp van niet-herkenbare controleurs na of het personeel zich aan de voorschriften houdt.

Ondernemers zijn verantwoordelijk voor de naleving van de wet binnen hun gebouwen en op hun terreinen. En aangezien de wet een leeftijdsgrens stelt van 16 jaar voor de verkoop van zwak-alcoholhoudende drank (bier en wijn), respectievelijk 18 jaar voor de verkoop van sterke drank, moeten ondernemers maatregelen treffen om naleving van die grenzen af te dwingen.

Op zichzelf is het verheugend dat de supermarkten eindelijk werk gaan maken van de handhaving van de leeftijdsgrenzen. Maar de nu aangekondigde maatregel, is ons inziens niet waterdicht. Want waarom de grens van "er jonger uitzien dan 20 jaar" ? Sommige jongens, en veel meisjes van 17 jaar kunnen qua uiterlijk gemakkelijk voor 21 doorgaan. En dan kan het kassapersoneel terecht zeggen : "ik vond dat zij er ouder dan 20 jaar uitzag".

Het was dus beter geweest als de supermarkten de grens bij 25 jaar hadden gelegd !

Engeland gaat happy hours verbieden

De Britse regering is van plan om de "happy hours" in de pubs te gaan verbieden. Een definitief besluit wordt de komende weken genomen, wanneer de resultaten van een onderzoek naar het Britse alcoholbeleid bekend zijn. Dat onderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijke universitaire werkgroep zonder enige binding met de alcoholbranche. Men gaat er dan ook algemeen vanuit dat de invoering van het verbod door zal gaan.

Het Britse ministerie van Volksgezondheid maakt zich zorgen over de hoge alcoholconsumptie onder jongeren, en speciaal over het zogenaamde "binge drinking", het in korte tijd drinken van grote hoeveelheden alcohol. De "happy hours" met hun sterk verlaagde prijs (soms zelfs twee drankjes voor de prijs van één) lokken "binge drinking" uit.

Het Britse ministerie gaat voortvander te werk dan het Nederlandse ministerie. In 2005 sprak bij ons de Tweede Kamer in een motie officieel de wens uit dat happy hours verboden zouden worden. Begin 2007 verklaarde

minister Klink dat hij werk zou gaan maken van een dergelijk verbod. Enkele maanden later verklaarde hij echter dat hij geen voorstander was van een verbod. Juni 2008 verklaarde hij in een interview nogmaals geen problemen te hebben met goedkope alcoholuurtjes.

Goedkope drank is vooral aantrekkelijk voor alcoholiefhebbers die weinig geld te besteden hebben, dus onder andere voor scholieren. Happy hours leveren hen populair gezegd twee katers voor de prijs van één. Als het minister Klink ernst is met het terugdringen van excessief alcoholgebruik door jongeren, dan had hij allang al gehoor gegeven aan de wens van de Tweede Kamer. Nu maakt hij zich ongelooftwaardig.

Overigens dienen wij hierbij wel te bedenken dat jongeren slechts één-vijfde van hun alcoholgebruik consumeren in de horeca. De supermarkten vormen een grotere boosdoener. Stichting ANGOB is daarom voorstander van een wettelijk algemeen verbod op prijsstunten met drank.